

Valsts augu aizsardzības
dienests

LIELĀ TALKA 2023. Latvāņu ierobežošanas pasākumi

Publicēts: 28.03.2023.

Kustība "Lielā Talka" sadarbībā ar 10 pašvaldībām šogad Lielās Talkas dienā, 22. aprīlī, organizēs atsevišķas latvāņu apkarošanas talkas. Pieteikušās pašvaldības – Augšdaugavas, Gulbenes, Jelgavas, Kuldīgas, Madonas, Rēzeknes, Ropažu, Siguldas, Talsu un Ventspils novadi. Detalizēta informācija par latvāņu talkām būs pieejama arī pašvaldību tīmekļvietnēs un laikrakstos.

Sosnovska latvānis (*Heracleum sosnovskyi Mander*) ir Latvijas dabai neraksturīga suga, kas apdraud vietējos augus un to dzīvotnes, rada ekonomiskus zaudējumus, kaitējumu videi un cilvēku veselībai. Latvijā, pēc Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) datiem, šobrīd uzņēmēti 10 837 ha latvāņu, kas ir apmēram 1/3 no Rīgas vai 110 km². Latvijas normatīvajos aktos noteikts pienākums zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam iznīcināt latvāņus, ja tie izplatījušies zemē, kas atrodas viņa īpašumā vai valdījumā, savukārt pašvaldībām uzdots koordinēt un Valsts augu aizsardzības dienestam un pašvaldībām kontrolēt, vai ierobežošana tiek veikta.

Didzis Šmits, zemkopības ministrs: *"Ņemot vērā, cik plaši ir izplatījušies latvāņi dažādos Latvijas reģionos, ir svarīga to mērķtiecīga apkarošana un maksimāla tālākas izplatības ierobežošana. Nenoliedzami, šī ir valstiska problēma, taču skar plašu zemju īpašnieku loku. Redzam, ka ar normatīvo regulējumu vien latvāņus apkarot nevarēs, tādēļ ir nepieciešama jau konkrēta rīcība, lai mazinātu šo invazīvo augu negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību."*

 Kristīne Lomakina, Valsts augu aizsardzības dienesta direktore: *"Savulaik, padomju gados, latvānis Latvijā tika ievests kā perspektīvs lopbarības augs, bet šobrīd šis invazīvais augs pārņēmis plašas teritorijas un ir ļoti grūti iznīcināms. Visvairāk latvāņu izplatību veicina cilvēku darbība vai bezdarbība. Latvāņi ir ļoti grūti pilnībā iznīcināt kādā teritorijā, kur kaimiņa īpašumā nekas netiek darīts. Mēs apzināmies, ka nelīdzēs vainīgo sodīšana, bet gan vienota un saskaņota rīcība. Prieks, ka iniciatīva iesaistīt sabiedrību Lielās Talkas laikā veikt latvāņu mehānisku ierobežošanu ir guvusi atsaucību 10 pašvaldībās. Mēs ticam, ka cilvēks ir stiprāks par latvāņi, būsīm saimnieki savā zemē, sāksim ar mazumiņu, sakopsim savu zemi, atbrīvosim to no šī bīstamā svešā auga."*

Latvānis ir ne tikai invazīva augu suga, bet arī bīstams cilvēkam. Tā šūnulai saskaroties ar ādu, ultravioleto staru ietekmē rodas apdegumi. Pavasarī, kad latvānis ir neliels augumā, ievērojot stingras darba drošības prasības to visvienkāršāk un efektīvāk ir mehāniski iznīcināt, izdurot ar lāpstu. Ja talkotājs nolēmis piedalīties latvāņu talkā, pirms doties uz noteikto vietu, kur notiks ierobežošana speciālistu klātbūtnē, aicinām rūpīgi iepazīties ar darba drošības instrukciju, pareizi sagērbties, tas ir, ūdensnecaurīdīgā tērpā (garās biksēs un jakā), gumijas zābakos, darba procesā jāvelk ūdensnecaurīdīgi cimdi, līdzīgs būs jāņem ūdens kanniņa un viegla, asa lāpsta. VAAD sadarbībā ar biedrību "Apvienība par ilgtspējīgu lauksaimniecību un lauku vidi" ar Sandas Dejus līdzdalību talkotājiem ir sagatavojis video pamācības.

Ieva Krotova, Talsu novada Lielās Talkas un latvāņu talkas koordinatore: *"Šogad Lielās Talkas dienā mēs organizēsim ne vien ikgadējo talkošanu, bet arī latvāņu iznīcināšanas talku. Diemžēl latvāņu izplatība ir aktuāla gan novada teritorijā, gan Talsu pilsētā, kur gadiem ilgi nav izdevies latvāņus iznīcināt pilnībā. Tāpēc šogad talkosim īpaši aktīvi. Būs gan apkārtnes sakopšanas un labiekārtošanas talkas – katrai pagasta pārvaldei jau ir zināmas vietas, kas jāsakopj, gan latvāņu talka Talsu pilsētā pie Vilkmuižas ezera."*

Cīņa ar latvāņiem Latvijā notiek gadiem ilgi, taču pašlaik šķiet, ka tas ir nebeidzams darbs. Šogad pēc VAAD iniciatīvas arī Lielā Talka tam ir pievienojusies. Latvāņu apkarošanas talkas novados, kuri pieteikušies projektam, notiks Lielās Talkas dienā no plkst. 9.00. Pirms talkošanas plānots veikt instruktāžu un latvāņu izdušanas demonstrēšanu objektos. Visus interesentus lūdzam rūpīgi iepazīties ar drošības pasākumiem un latvāņu apkarošanas instrukcijām, kas pieejamas [Lielās Talkas tīmekļvietnē](#) un VAAD tīmekļvietnē.

Informāciju par latvāņu apkarošanas talkošanas vietām atrodama [Lielās Talkas 2023 punktu kartē](#).

Plašāka informācija, sazinoties ar konkrētās pašvaldības latvāņu talku koordinatoriem

[Augšdaugavas novads](#), koordinatore Jolanta Bāra, 26520687, [darbu turpinājums rezultāta uzturēšanai](#)

[Gulbenes novads](#), koordinatore Dace Kurša, 26173113

[Jelgavas novads](#), koordinatore Dace Gražule, 22002558

[Kuldīgas novads](#), koordinatore Inta Putniņa, 25680932

[Madonas novads](#), koordinatore Lelde Celmiņa, 27326679

Rēzeknes novads, koordinatore Ruta Sidorova, 27343634

[Ropažu novads](#), koordinatore Nora Puķīte- Babāne, 27343634

[Siguldas novads](#), koordinatore Ineta Eriksone, 26341991

[Talsu novads](#), koordinatore Ieva Krotrova, 26651348

Ventspils novads, koordinators Aivars Mincenbergs, 29187310

Noderīga informācija talkotājiem:

[Latvāņu talkas instrukcija](#)

[Drošības instrukcija](#)

Video pamācības:

<https://www.vaad.gov.lv/lv/liela-talka-2023-latvanu-ierobezosanas-pasakumi>